

Ano ang Globalisasyon?

- Ang globalisasyon ay proseso ng mabilisang pagdaloy o paggalaw ng mga tao, bagay, impormasyon at produkto sa iba't-ibang direksyon na nararanasan sa iba't ibang panig ng daigdig. (Ritzer,2011)
- Itinuturing din ito bilang proseso ng interaksyon at integrasyon sa mga pagitan ng mga tao, kompanya, bansa o maging ng mga samahang pandaigdig na pinabilis ng kalakalang panlabas at pamumuhunan sa tulong ng teknolohiya at impormasyon.
- Ito ang tawag sa malaya at malawakang pakikipag-ugnayan ng mga bansa sa mga gawaing pampolitika, pang-ekonomiya, panlipunan, pan-teknolohiya at pangkultural.
- Itinuturing ito bilang proseso ng interaksiyon sa pagitan ng mga tao, kumpanya bansa o maging ng mga samahang pandaigdig na pinabilis ng kalakalang panlabas at pamumuhunan sa tulong ng teknolohiya.
- Ang nasabing katangian ay bunsod ng mga polisiyang nagbukas sa ekonomiya ng mga bansa. Gamit ang kahulugan ng globalisasyon ay maaari tayong magbigay ng karagdagang mga tanong na makatutulong sa atin upang higit na maunawaan ito.
- Kung ihahambing sa nagdaang panahon, ang globalisasyon sa kasalukuyan ayon kay **Thomas Friedman** ay higit na 'malawak, mabilis, mura, at malalim.

-
- Ano anong produkto at bagay ang mabilis na dumadaloy o gumagalaw? *Electronicgadgets, makina o produktono agricultural*
  - Sino-sinong tao ang tinutukoy rito? *Manggagawa ba tulad ng skilled workers at propesyunal gaya ng guro, engineer, nurse o caregiver*
  - Anong uri ng impormasyon ang mabilisang dumadaloy? *Balita, scientific findings and breakthrough, entertainment o opinion*
  - Paano dumadaloy ang mga ito? *Kalakalan, Media o iba pang paraan*
  - Saan madalas nagmumula at saan patungo ang pagdaloy na ito? *Mula sa mauunlad na bansa patungong mahihirap na bansa o ang kabaligtaran nito*
  - Mayroon bang nagdidikta ng kalakarang ito? Sino? *United States, China, Germany, Japan, Argentina, Kenya, o Pilipinas*
  - Isyu nga bang maituturing ang globalisasyon? Bakit?
-

Ang globalisasyon ay tinitingnan bilang isang pangmalawakang integrasyon o pagsanib ng iba't ibang prosesong pandaigdig.

Suriin natin ang terorismo na isang hamong pandaigdig bilang isang halimbawa.

- Dahil sa mabilisang ugnayan at migrasyon ng mga tao sa iba't ibang panig ng daigdig.
- Ang terorismo ay mabilis ding nakapagdudulot ng malaking pinsala sa buhay, ari-arian at institusyon ng panlipunan.
- Mabilis na tumugon ang mga bansa sa banta ng terorismo sa pamamagitan ng palitan ng mga impormasyon at kolaborasyon na naging dahilan ng pagkabuo ng mga mahigpit na polisiya at patakaran tungkol sa migrasyon na nagpabagal naman ng integrasyong sosyo-kultural.

Bakit itinuturing na isyung panlipunan ang Globalisasyon?

- Maituturing na panlipunang isyu ang globalisasyon sapagkat tuwiran nitong binago, binabago at hinahamon ang pamumuhay at perennial institusyon na matagal nang naitatag.

Perennial institutions

- ang mga pamilya, simbahan, pamahalaan at paaralan sapagkat ang mga ito ay matatandang institusyon nananatili pa rin sa kasalukuyan dahil sa mahahalagang gampanin nito.

Mga salik at pangyayari na naging dahilan ng pag-usbong ng globalisasyon sa ating mundo.

- pagkakaroon ng pandaigdigang pamilihan
- paglago ng pandaigdigang transaksyon sa pananalapi
- pag-unlad ng mga makabagong pandaigdigan transportasyon at komunikasyon
- paglawak ng kalakalan ng transnational corporations
- pagdami ng foreign direct investments sa iba't ibang bansa
- pagpapalaganap ng makabagong ideya at teknolohiya

Dahilan, Dimensyon at Epekto ng Globalisasyon

Limang perspektibo o pananaw tungkol sa kasaysayan at simula ng globalisasyon.

1. Unang panananaw ay ang paniniwalang ang globalisasyon ay taal o nakaugat sa bawat isa. Ayon kay Nayan Chanda (2007), manifestasyon ito ng paghahangad ng tao sa maayos na pamumuhay na nagtulak sa kaniyang makipagkalakalan, magpakalat ng pananampalataya, makidigma at manakop.
2. Ang pangalawang pananaw o perkspektibo ay nagsasabi na ang globalisasyon ay isang mahabang siklo (cycle) ng pagbabago. Ayon kay Scholte (2005), maraming 'globalisasyon' na ang dumaan sa mga nakalipas na panahon at ang kasalukuyang globalisasyon ay makabago at higit na mataas na anyo na maaaring magtapos sa hinaharap. Mahirap tukuyin ang panahon kung kailan nagsimula ang globalisasyon kaya

higit na mahalagang tingnan ang iba't ibang siklong pinagdaanan nito.

3. Sa kabilang banda, ang pangatlong pananaw ng globalisasyon ay naniniwalang may anim na 'wave' o epoch o panahon na siyang binigyang-diin ni Therborn (2005).
  1. **Ika-4 hangang ika-5 siglo (1-5th century)** - Sa panahong ito ay mayroong globalisasyon ng Relihiyon at pagkalat ng Islam at Kristiyanismo.
  2. **Huling bahagi ng ika 15-siglo** - sa panahong ito may pananakop ng Europeo.
  3. **Huling bahagi ika 18- siglo hanggang unang bahagi ika-19 siglo (late 18th to 19th century)** - Nagkaroon ng digmaan sa pagitan ng mga bansa sa Europa na nagbigay ng globalisasyon.
  4. **Gitnang bahagi ika-19 na siglo hanggang 1918** - pagruruok ng imperyalismong kanluranin.
  5. **Post World War II** - Sa panahong ito mayroong pagkahati ng daigdig sa dalawang pwersang ideyolohikal particular ang komunismo at kapitalismo.
  6. **Post-Cold War** - Pananaig ng kapitalismo bilang sistemang pangekonomiya
4. Ang simula ng globalisasyon ay mauugat sa ispesipikong pangyayaringnaganap sa kasaysayan. Maaaring nagsimula ang globalisasyon sa kalagitnaan ng ika-20 siglo:
  - nang unang ginamit ang telepono noong 1956
  - nang lumapag ang 'transatlantic passenger jet' mula New York hanggang London.
  - nang lumabas ang unang larawan ng daigdig gamit ang satellite ng taong 1966.
  - nagsimula noong taong 2001 nang pabagsakin ng mga terorista ang Twin Towers sa New York. Ang pangyayaring ito ay gumising sa marami na kinakailangan ang higit napag-aaral sa isang 'global' na daigdig
5. Ang huling pananaw o perspektibo ay nagsasaad na ang globalisasyon ay penomenong nagsimula sa kalagitnaan ng ika-20 siglo. Tatlo sa mga pagbabagong naganap sa panahong ito ang sinasabing may tuwirang kinalaman sa pag-usbong ng globalisasyon:
  - a. Pag-usbong ng Estados Unidos bilang global power matapos ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig;
  - b. Paglitaw ng mga multinational at transnational corporation (MNCs and TNCs); at
  - c. Pagbagsak ug Soviet Union at ang pagtatapos ng Cold War

Mga Dahilan ng Globalisasyon

- **Cultural Integration o Kultural na Integrasyon** - dahil ang mga tao ay patuloy ang pakikipag-ugnayan at pakikipamuhay kasama ang ibang mga tao na nagmula sa ibat-ibang panig na daigdig, sila ay nagkakaroon ng pagtanggap sa kultura ng ibang tao o lahi, na nagiging bahagi na ng kanilang pamumuhay.
- **Economic Network o Pankalakalang Ugnayan** - ang pakikipagkalakalan sa ibat-ibang bansa ay nagbibigay sa mga tao ang maraming sangay ng pakikipag-ugnayan. Sila ay

nagkakaroon ng palitan ng produkto at serbisyo ayon sa hinihingi ng pangangailangan ng bawat isa.

- **Technological Advancement o Kaunlarang Teknolohikal** - ang teknolohiya ay maaaring ituring na pangunahing dahilan sa pag-usbong at paglago ng globalisasyon lalo't higit ang mga teknolohiyang may kinalaman sa kommunikasyon.
- **Global Power Emergence o Paglitaw ng Pandaigdigan Kapangyarihan** - dahil nga sa pakikipag-ugnayan ng mga tao mula sa ibat-ibang bansa at kultura, nagkakaroon ng tinatawag na "*power allegiance*" at "*power resistance*".
- **Power Allegiance** - nagkakaroon ng pakikipagkasunduan ang mga bansa na nagbigay daan upang magkaroon ng "global power" ang ilang mga bansa.
- **Power Resistance** - nakakaroon ng tension sa pagitan ng mga bansang may political power o kapanyarihang politikal na maaaring makaimpluwensiya sa pampolitikal na kalagayan ng ibat-ibang bansa.

Mga Dimensyon ng Globalisasyon

1. **Socio-Cultural o Sosyo-kultural** - ang uri at kalagayan ng pamumuhay ng mga tao ay umuunlad sapagkat natututo tayo o nakakakuha tayo ng ideya at impormasyon mula sa ibang tao mula sa ibang bansa.
2. **Economic o Pankalakalan** - ang ekonomiya ng mga bansa ay tuloy-tuloy ang pag-unlad sapagkat ang mga kompanya at negosyo ay nakararating sa iba't ibang bansa. Gayundin ang mga manggagawa ng mga kompanya at negosyo ay nagsimula din sa ibat-ibang bansa at kultura.
3. **Political o politikal** - sa larangan ng pamamahala, ang globalisasyon ay naging daan upang magkaroon ng mga ugnayan-pampolitikal ang mga bansa na mayroong magkakaugnay na hangarin sa pamamahala.
4. **Environmental o pangkapaligiran** - ang kapaligiran ay isa sa mga pinaka-naapektuhan ng globalisasyon dahil sa pag-unlad ng pang-industriyal ng ekonomiya.
5. **Technological o teknolohikal** - ang paglago ng impormasyon at mga kaalamang siyantipiko ay nagdulot ng maraming pagbabago sa teknolohiyang ginagamit sa ibat-ibang panig ng daigdig.

Mga Epekto ng Globalisasyon

Mabuting dulot ng Globalisasyon:

- Sa pamamagitan ng globalisasyon, nagkakaroon ng pagkakasundo ang mga bansa ukol sa kalagayan ng kalikasan.

- Dahil sa globalisasyon, maraming trabaho at oportunidad ang nalilikha na nagiging dahilan ang pag-unlad ng ekonomiya ng ibat-ibang mga bansa
- Mabilis ang paglago ng teknolohiya na malaki ang naitutulong sa pag-unlad ng lipunan sa ibat-ibang bansa

Di-Mabuting dulot ng Globalisasyon:

- Dahil sa malawak na sakop ng sektor ng kalakalan, nagkakaroon ng problema sa ekonomiya sa ibat-ibang bansa lalo na ang mga na sa mahihirap na bansa.
- Dahil sa problemang pang-ekonomiya, nagkakaroon ng malaking agwat sa ekonomiya ibat-ibang bansa.
- Dahil naman sa agwat ng ekonomiya, nagkakaroon din ang malaking agwat sa buhay at pamumuhay ng mga tao, sa pagitan ng mahihirap at mayayaman.

ANYO NG GLOBALISASYON

GLOBALISASYONG EKONOMIKO

- Sentro sa isyung globalisasyon ang ekonomiya na umiinog sa kalakalan ng mga produkto at serbisyo. Mabilis na nagbago ang paraan ng palitan ng mga produkto at serbisyo sa pagitan ng mga bansa sa daigdig sa nagdaang siglo. Kinakitaan ito ng pag-usbong ng malalaking korporasyon na ang operasyon ay nakatuon hindi lamang sa bansang pinagmulan kundi maging sa ibang bansa.

Multinational at Transnational Companies:

Transnational Companies (TNCS)

- Tumutukoy sa mga kompanya o negosyong nagtatatag ng pasilidad sa ibang bansa
- Serbisyon ipinagbibili ay batay sa pangangailangang local
- Binibigyan ng kalayaan na magdesisyon, magsaliksik, at magbenta ang mga yunit na ito ayon na rin sa hinihingi ng kanilang pamilihang local
- Marami sa kanila ay kompanyang petrolyo, I.T. consulting, pharmaceutical, at mga kauri nito.

Halimbawa nito ang kompanyang Shell, Accenture, TELUS International Phils., at Glaxo-Smith Klein (halimbawang produkto ay sensodyne at panadol).

Multinational Companies (MNCs)

- ay ang pangkalahatang katawagan na tumutukoy sa mga namumuhunang kompanya sa ibang bansa ngunit ang mga produkto o serbisyon ipinagbibili ay hindi nakabatay sa pangangailangang lokal ng pamilihan.

halimbawa nito ay ang Unilever, Proctor & Gamble, McDonalds, Coca-Cola, Google, UBER, Starbucks, 7/11, Toyota Motor, Dutch Shell, at iba pa.

Ayon sa artikulang pinamagatang Top Filipino Firms Building Asean Empires ng Philippine

Daily Inquirer na nailathala noong Pebrero 9, 2017 ilan sa mga MNCs at TNCs sa Vietnam, Thailand at Malaysia ay pag-aari ng mga Pilipino tulad ng:

- Jollibee
- URC
- Unilab
- International Container Terminal Services Inc.
- San Miguel Corporation.

Hindi lamang sa Timog-Silangang Asya matatagpuan ang ilang korporasyong pag-aari ng mga Pilipino. Batay sa artikulo ni John Mangun ng pahayagang Business Mirror noong Marso 9, 2017

- SM
- PNB
- Metro Bank
- Jollibee
- Liwayway Marketing Corporation

Malaki ang implikasyon ng pag-usbong ng mga multinational at transnational corporations sa isang bansa.

- Ang pagdami ng mga produkto at serbisyon mapagpipilian ng mga mamimili na nagtutulak naman sa pagkakaroon ng kompetisyon sa pamilihan na sa kalaunan ay nagpapababa ng halaga ng mga nabanggit na produkto. Maituturing itong pakinabang sa mga mamimili.
- Bukod dito, nakalilikha rin ito ng mga trabaho para sa mga manggagawang Pilipino.
- Ngunit kaakibat ng magandang epekto nito ay ang mga suliraning nakaapekto sa maraming bilang ng mga Pilipino. Isa na rito ang pagkalugi ng mga lokal na namumuhunan dahil sa di-patas na kompetisyon dala ng mga multinational at transnational corporations na may napakalaking puhunan. Sa kalaunan, maraming namumuhunang lokal ang tuluyang nagsasara.

Impluwensiya ng MNCs at TNCs sa polisiya:

- Pagpapababa ng buwis
- Pagbibigay ng tulong-pinansyal at maging ang pagpapagaan ng mga batas patungkol sa paggawa at isyung pangkapaligiran
- Nakukuha ang mga nasabing pabor sa pamamagitan ng pananakot na ilipat ang kanilang pamumuhunan patungo sa ibang bansa.

Outsourcing

- Tumutukoy ang outsourcing sa pagkuha ng isang kompanya ng serbisyong mula sa isang kompanya na may kaukulang bayad. Pangunahing layunin nito na mapagaan ang gawain ng isang kompanya upang mapagtunuan nila ng pansin ang sa palagay nila ay higit na

mahalaga.

Hal. ay ana paniningil ng utang ng isang institusyon pinansyal sa mga credit card holders nito. Sa halip na sila ang direktang maningil, minabuting ilang kompanya na i-outsource mula sa ibang kompanya ang paniningil sa mga kliyente sa kanilang pagkakautang.

Dalawang uri ng Outsourcing

- **Business Process Outsourcing** - na tumutugon sa prosesong pangnegosyo ng isang kompanya.
- **Knowledge Process Outsourcing** - na nakatuon sa mga gawaing nangangailangan ng mataas na antas ng kaalamang teknikal tulad ng pananaliksik, pagsusuri ng impormasyon at serbisyong legal.

Uri ng Outsourcing base sa distansya

- **Offshoring**- Pagkuha ng serbisyong isang kompanya mula sa ibang bansa na naniningil ng mas mababang bayad. Saksi ang Pilipinas sa ganitong uri ng outsourcing.

*(halimbawa ng outsourcing ang **Business Process Outsourcing** na nakatuon sa **Voice Processing Services**.)*

- **Nearshoring**- Tumutukoy sa pagkuha ng serbisyong mula sa kompanya sa kalapit na bansa. Layunin nitong iwasan ang mga suliranin kaakibat ng offshoring sapagkat inaasahan na ang kalapit bansang pagmumulan ng serbisyong may pagkakahawigkung di man pagkakatulad sa wika at kultura ng bansang nakikinabang sa paglilingkod nito.
- **Onshoring**- Tinatawag ding domestic outsourcing na nangangahulugan ng pagkuha ng serbisyong isang kompanyang mula din sa loob ng bansa na nagbubunga ng higit na mababang gastusin sa operasyon.
- Ayon sa Tholons, isang investment advisory firm, sa kanilang Top 100 Outsourcing Destinations for 2016, ang Manila ay pangalawa sa mga siyudad sa buong mundo (sunod sa Bangalore, India) na destinasyon ng BPO. Kasama rin sa listahan ang Cebu City (7th), Davao City (66th), Sta. Rosa City (81st), Bacolod City (85th), Iloilo City (90th), Dumaguete City (93rd), Baguio City (94th), at Metro Clark (97th).
- Malaki ang naitulong ng industriyang ito sa pag-angat ng ekonomiya ng Pilipinas. Ayon sa Information Technology and Business Process Association of the Philippines (IBPAP), pangalawa ito sa pinagkukunan ng dolyar ng bansa. Sa katunayan, lumikha ito ng 1.2 milyong trabaho at nagpasok ng \$22 bilyong dolyar noong taong 2015. Tinukoy ng Bangko Sentral ng Pilipinas (BSP) na kung magpapatuloy ang ganitong takbo ng industriya, malalagpasan nito ang inuuwing dolyar ng mga OFW sa mga susunod na taon.

- Naging daan din ito sa pagkakaroon ng karagdagang kita sa maraming mga Pilipino na nagbunsod naman ng pagkakaroon ng surplus budget na nailagak sa mga institusyon pinansiyal bilang savings o investment.

OFW Bilang Manipestasyon ng Globalisasyon

- Kung mayroon man isang buhay na manipestasyon ng globalisasyon sa ating bansa, ito ay ang mga manggagawang Pilipino na nangingibang-bayan upang magtrabaho o maghanapbuhay.
- Sa katanayan, malaking bahagdan ng manggagawang Pilipino ay natatagpuan sa iba't ibang panig ng daigdig partikular sa Timog-Kanlurang Asya tulad ng Qatar, Saudi Arabia, United Arab Emirates at Silangang Asya tulad ng South Korea, Japan, Taiwan, Hongkong at China.
- Maging sa kontinente ng Europe at America tulad ng Canada at United States ay kakikitaan ng mga manggagawang Pilipino.
- Ang pangingibang-bayan ng manggagawang Pilipino ay nagsimula sa panahon ni dating Pangulong Ferdinand Marcos bilang panandaliang tugon sa budget deficit ng kaniyang administrasyon. Naging matagumpay ang stop gap measure na ito.

GLOBALISASYONG TEKNOLOHIKAL AT SOSYO- KULTURAL

- Mabilis na tinangkilik ng mga mamamayan sa developing countries ang pagggamit ng cellular phones o mobile phone na nagsimula sa mauunlad na bansa. Partikular dito ang mga bansang tulad ng Pilipinas, Bangladesh at India.
- Ayon sa pag-aaral ni Dr. Pertierra, marami sa mga cellphone users ay hindi lamang itinuturing ang cellphone bilang isang communication gadget, ito ay nagsisilbi ring ekstension ng kanilang sarili kayanaman hindi madaling maihiwalay ito sa kanila.
- Kaugnay sa pagdami ng mobile phones at computer ay ang mabilis na pagdaloy ng mga ideya at konsepto patungo sa iba't ibang panig ng mundo dahil ang mga ito ay nasa digitized form. Ang mga ideyang ito ay nakapaloob sa iba't ibang anyo tulad ng musika, pelikula, videos, larawan, e-books at iba pa na makikita sa iba't ibang social networking sites at service provider.
- Ang mga sikat na awitin, pelikula, palabas sa telebisyon, viral videos at pictures, hashtags, memes at mga tulad nito ay ilan lamang sa mga mabilis na kinokonsumo gamit ang electronic device na may internet access.
- Kalakip nito ang pagtangkilik sa mga ideyang nagmumula sa ibang bansa partikularsa United States.

- Sa kasalukuyan, dama rin sa Pilipinas ang impluwensiya ng kultural ng mga Koreano sa anyo ng pop culture dahil sa mga sikat na pelikula, Korean novela, K-pop culture, at mga kauri nito.
- Ang lakas ng impluwensiya ng mga nabanggit ay makikita sa pananamit, pagsasalita at pakikisalamuhang maraming kabataang Pilipino sa kasalukuyan.
- Sa kabilang mga positibong naidudulot, kaakibat din nito ay mga suliranin may kinalaman sa pagkalat ng iba't ibang uri ng computer viruses at spam na sumisira ng electronic files at minsan ay nagiging sanhi ng pagkalugi ng mga namumuhunan.
- Huwag ding kalilimutan ang isyu ng pambansang seguridad.
- Ginagamit ng ilang mga terorista at masasamang loob ang internet bilang kasangkapan sa pagpapalaganap ng takot at karahasan sa mga target nito.
- Ang mga penomenang ito ay nakabubuo ng mga bagong ideyang kultural na mabilis namang naipalalaganap sa iba't ibang panig ng mundo.

GLOBALISASYONG POLITIKAL

- Ang ugnayang diplomatiko ng Pilipinas sa Australia, China, Japan, South Korea, Thailand, US at iba pang mga bansa ay nagdala ng mga pang-ekonomikong oportunidad, oportunidad sa edukasyon at pangkultural sa magkakabilang bansa.

Hal.

- economic at technical aid na ibinibigay ng ilang bansa sa Pilipinas.
- Japan International Cooperation Agency (JICA) proyekto ng Japan
- Basic Education Sector
- Transformation (BEST) proyekto ng Australia
- military assistance ng US
- Sa Timog-Silangang Asya naman halimbawa, kinakitaan ang mga bansang miyembro ng Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) ng mas maigting na ugnayan sa nagdaang mga taon na isa sa nagbigay daan sa mabilis na pag-angat ng ekonomiya ng rehiyon. Kasalukuyang pinaghahandaan ng mga bansang kaanib nito ang ASEAN Integration sa taong 2030 na naglalayong mapaigting ang koordinasyon ng bawat isa upang higit na maging maayos ang pamumuhunan, kalakalan, at pagtutulungang politikal.
- Kaugnay sa globalisasyong politikal ay ang gampanin ng mga pandaigdigang institusyon sa pamamahala ng mga bansa. Ayon sa artikulo ni Prof. Randy David na pinamagatang, 'The Reality of Global' pandaigdigang organisasyon tulad ng United Nations, European Union, Amnesty International at mga tulad nito sa mga polisiya at programang kinahaharap ng isang bansa.

- Kung tutuusin, hindi mapaghiiwalay ang manapestasyong ekonomikal, politikal at kultural sa usaping globalisasyon. Ang mga ito ay sabay-sabay na nagpapabago ng buhay ng maraming tao hindi lamang sa Pilipinas kundi maging sa buong mundo.

Pagharap sa Hamon ng Globalisasyon

Guarded Globalization

- Pakikialam ng pamahalaan sa kalakalang panlabas na naglalayong hikayatin ang mga lokal na namumuhunan at pangalagaan ang mga ito upang makasabay sa kompetisyon laban sa malalaking dayuhang mamumuhunan.
- Hal.
- pagpataw ng taripa o buwis sa lahat ng produkto at serbisyon nagmumula sa ibang bansa. Sa ganitong paraan ay mas tumataas ang halaga ng mga ito kaya naman mas nagkakaroon ng bentaher ang mga produktong lokal;
  - o pagbibigay ng subsidiya(subsidies) sa mga namumuhunang lokal. Ang subsidiya ay tulong pinansyal ng pamanalaan. Isa pang anyo ng subsidiya ay ang pagbawas ng buwis sa mga produktong lokal kaya naman murang naipagbibili ang mga ito. Bukod sa United States, ang China at Japan ay nagbibigay rin ng malaking subsidiya sa kanilang mga namumuhunan.

Pagharap sa Hamon ng Globalisasyon

Patas o Pantay na Kalakalan (Fair Trade)

- Ayon sa ito ay tumutukoy sa pangangalaga sa panlipunan, pang-ekonomiko at pampolitikal na kalagayan ng malilit na namumuhunan. (International FairTrade Association (IFTA))
- ang fair trade ay nangangahulugan ng higit na moral at patas na pang-ekonomiyang sistema sa daigdig (neo-liberalism)

Pagharap sa Hamon ng Globalisasyon

Pagtulong sa 'Bottom Billion'

- Binigyang-diin ni Paul Collier (2007) na kung mayroon mang dapat bigyang-pansin sa suliranin pang-ekonomiyang kinahaharap ang daigdig, ito ay ang isang bilyong pinakamahahirap mula sa mga bansa sa Asya lalo't higit sa Africa.
- May mahalagang papel ang mauunlad na bansa sa pag-alalay sa tinaguriang bottom billion.
- Ngunit ang tulong pinansiyal (economic aid) ng mayayamang bansa tulad ng Germany, Japan, France at Italy ay sinasabing hindi sapat kung hindi magkakaroon ng mga programa at batas a tutugon sa mga suliranin ito.
- Partikular dito ang pagbabago ng sistema ng pamamahala na malaki ang kinalaman sa

paghihirap ng mga mamamayan nito.